บทที่ 2
ผลงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

การศึกษาเกี่ยวกับสหกรณ์การเกษตรในอดีตที่ผ่านมามักจะศึกษาความสำเร็จของสหกรณ์ด้วยตัวแปรที่ไม่สามารถสังเกตได้ (ตัวแปรเชิงคุณภาพหรือตัวแปรแฝง) เช่น ความร่วมมือระหว่างสมาชิก ระดับการศึกษาของสมาชิกและความพึงพอใจของสมาชิก เป็นต้น โดยตัวแปรอิสระที่นำวิเคราะห์มักจะมีความคล้ายคลึงกัน คำตอบที่ได้จะสามารถบอกได้ว่า ตัวแปรอิสระตัวใดบ้างที่มีความสัมพันธ์กับตัวแปรตาม

สำหรับการศึกษาความสำเร็จของสหกรณ์การเกษตรในครั้งนี้ เพื่อให้สอดคล้องกับวิธีการวิเคราะห์ทางเศรษฐศาสตร์ จึงได้มีการศึกษาทั้งตัวแปรในเชิงปริมาณที่สังเกตได้และตัวแปรเชิงคุณภาพ ซึ่งจะสามารถให้ข้อสรุปที่ชัดเจนมากขึ้น โดยจะมีการทบทวนเอกสารและผลงานวิจัย 3 ส่วนคือ แนวคิดที่เกี่ยวกับการประเมินองค์การ แนวคิดเกี่ยวกับการประเมินผลการดำเนินงานด้านการเงินและแนวคิดเกี่ยวกับเทคนิคการวิเคราะห์อิทธิพล (path analysis) เพื่อจะนำไปพัฒนาใช้ในการวิจัยต่อไป ดังนี้

2.1 แนวคิดเกี่ยวกับการประเมินองค์การ

แนวคิดในการวิจัยที่เกี่ยวกับการประเมินประสิทธิผลขององค์การเป็นส่วนสำคัญที่จะนำไปสู่การสรุปผลว่า องค์การประสบความสำเร็จหรือล้มเหลว ซึ่ง ภรณี มหานนท์ (2529) ได้ให้ความหมายโดยรวมของคำว่าประสิทธิผลว่าหมายถึง ขนาดของความสามารถขององค์การในการที่จะสามารถทำงานบรรลุตามเป้าหมายต่างๆที่ตั้งไว้ โดยทั่วไปมักมีการเข้าใจสับสนระหว่างคำว่า ประสิทธิผลและประสิทธิภาพ องค์การที่มีประสิทธิภาพอาจไม่ใช่องค์การที่มีประสิทธิผล ในทางตรงข้าม องค์การที่มีประสิทธิผลอาจไม่มีประสิทธิภาพก็เป็นได้ เพราะประสิทธิภาพเป็นเรื่องที่ต้องพิจารณาเกี่ยวกับค่าใช้จ่ายที่องค์การใช้ในการดำเนินงาน ขณะที่ประสิทธิผลเป็นเรื่องที่พิจารณาถึงความสำเร็จในการดำเนินงานขององค์การให้บรรลุเป้าหมายที่ตั้งไว้ นอกจากนี้นักวิจัยในสาขาต่างๆกันจะให้ความหมายของคำว่าประสิทธิผลแตกต่างกันออกไป เช่น คำว่าประสิทธิผลของนักวิจัยฝ่ายการผลิตมักจะหมายถึงคุณภาพหรือปริมาณสินค้า ส่วนนักวิจัยทางด้านเศรษฐศาสตร์หรือนักการเงินมักจะหมายถึง กำไรหรือผลตอบแทนในการลงทุน

การศึกษาเกี่ยวกับประสิทธิผลองค์การค่อนข้างเป็นเรื่องที่มีความยุ่งยากและซับซ้อน เนื่องจากไม่มีแบบจำลองที่แน่นอนในการนำไปใช้ การตัดสินใจเลือกใช้แบบจำลองให้สอดคล้องกับลักษณะองค์การจึงมีความสำคัญอย่างยิ่ง ซึ่งจากการศึกษาของ Cameron and Whetten

ลิขสิทธิ์มหาวิทยาลัยเชียงใหม่
Copyright© by Chiang Mai University
All rights reserved

(อ้างถึงในพนินท์ นนทโคตร, 2544) ให้คำแนะนำสำหรับแนวทางการประเมินความมีประสิทธิผลขององค์การ ดังนี้

1.1 การเลือกใช้แนวคิดมาตัดสินเรื่องการประเมินประสิทธิผลต้องระบุให้ชัดเจนว่า แนวคิดนั้นมีลักษณะเป็นอย่างไร ทั้งนี้เพื่อป้องกันปัญหาความขัดแย้งของความคิดว่า การมีประสิทธิผลสูงในความคิดของคนๆหนึ่ง อาจหมายถึงการมีประสิทธิผลต่ำในความคิดของคนอีกคนหนึ่งได้

1.2 กิจกรรมอะไรในองค์การที่จะถูกนำไปประเมินความมีประสิทธิผลขององค์การ โดยทั่วไป ทุกองค์การจะมีกิจกรรมหลายกิจกรรม แต่ไม่มีองค์การใดมีประสิทธิผลสูงสุดในทุกกิจกรรม ดังนั้นจะต้องทำความเข้าใจความแตกต่างของลักษณะกิจกรรมให้ชัดเจน

1.3 ระดับของการวิเคราะห์ระดับไหนที่จะถูกนำมาใช้ในการประเมินประสิทธิผลองค์การ การตัดสินใจความมีประสิทธิผลสามารถที่จะวิเคราะห์ได้ ณ ระดับต่างๆคือ

1.3.1 ระดับบุคคล เช่น คนในองค์การมีความภาคภูมิใจ มีเกียรติและได้รับการยกย่องหรือไม่

1.3.2 ระดับทีมงาน เช่น ทีมงานมีการร่วมมือกันทำงานหรือไม่

1.3.3 ระดับองค์การ เช่น องค์การได้รับการตอบสนองในเรื่องทรัพยากรตามที่ต้องการหรือไม่

1.3.4 ระดับประชาชน เช่น หน้าที่หลักขององค์การถูกต้องตามกฎหมายหรือไม่

1.3.5 ระดับสังคม เช่น ผลกระทบขององค์การที่มีต่อสังคมคืออะไร

การเลือกระดับการวิเคราะห์ที่เหมาะสมเป็นสิ่งสำคัญมาก เนื่องจากข้อมูลเกี่ยวกับประสิทธิผลในระดับหนึ่งมักไม่มีความหมายเมื่อมองจากอีกระดับหนึ่ง

1.4 อะไรคือเป้าหมายสำหรับการตัดสินเรื่องประสิทธิผล เป้าหมายหรือวัตถุประสงค์ขององค์การจะช่วยตัดสินใจเรื่องข้อกำหนดและกิจกรรมขององค์การ ดังนั้นเป้าหมายที่ตั้งไว้ต้องระบุให้ชัดเจน นอกจากนี้ยังพบว่า เป้าหมายอาจไม่ได้ถูกกำหนดจากองค์การเอง แต่อาจถูกกำหนดมาจากสิ่งแวดล้อมภายนอก เช่น ความต้องการสินค้าลักษณะต่างๆของลูกค้า

1.5 การเลือกกรอบของเวลาที่นำมาใช้ประเมินประสิทธิผล สอดคล้องกับแนวคิดของ Gibson ว่าการประเมินประสิทธิผลต้องกำหนดกรอบของเวลาให้แน่

ลิขสิทธิ์มหาวิทยาลัยเชียงใหม่
Copyright© by Chiang Mai University
All rights reserved

นอน เช่น จากการศึกษาของ Miles and Cameron ทำการศึกษาบริษัทยาสูบ พบว่า บริษัท A มีประสิทธิผลต่ำสุดเมื่อเทียบกับบริษัท B ในระยะสั้น แต่มีประสิทธิภาพมากกว่าบริษัท B ในระยะยาว ดังนั้นการกำหนดกรอบของเวลาต้องมีความชัดเจน

1.6 ข้อมูลชนิดใดที่ถูกนำมาใช้ในการตัดสินใจเรื่องประสิทธิผล ข้อมูลที่นำมาใช้แบ่งเป็น 2 ชนิดคือ ข้อมูลปฐมภูมิ เป็นข้อมูลที่เก็บรวบรวมโดยองค์การเอง รวมทั้งเอกสารต่างๆที่เก็บรวบรวมไว้ และข้อมูลทุติยภูมิ เป็นข้อมูลที่ได้จากความคิดเห็นของสมาชิกในองค์การ จากการให้สัมภาษณ์หรือตอบแบบสอบถาม ซึ่งข้อมูลทั้งสองชนิดมีข้อดีและข้อเสียต่างกัน การนำข้อมูลไปใช้จำเป็นต้องพิจารณาว่า ลักษณะขององค์การมีประสิทธิผลบนพื้นฐานข้อมูลประเภทใด

1.7 เกณฑ์หรือมาตรฐานที่ใช้เทียบในการตัดสินเรื่องประสิทธิภาพมีหลายเกณฑ์ เช่น comparative judgement คือการเปรียบเทียบผลการดำเนินงานขององค์การ 2 องค์การ โดยใช้ตัวชี้วัดที่เหมือนกัน หรือใช้เกณฑ์ goal-centered judgement คือการเปรียบเทียบผลการดำเนินงานขององค์การกับเป้าหมายที่องค์การตั้งไว้

อย่างไรก็ตาม อดีตที่ผ่านมาการศึกษาประสิทธิผลขององค์การจะเน้นเฉพาะด้านคุณภาพเป็นส่วนใหญ่ เช่น พรหมพันธ์ เชษฐธง (2543) ศึกษาปัจจัยที่มีผลต่อความสำเร็จของกลุ่มแม่บ้านเกษตรกร พบว่า ปัจจัยที่มีผลต่อความสำเร็จของกลุ่มฯ คือ 1) ปัจจัยเกี่ยวกับผู้นำกลุ่มฯ ได้แก่ ระดับการศึกษา ตำแหน่งอื่นๆในหมู่บ้าน การมีส่วนช่วยเหลือสมาชิกและอำนาจการตัดสินใจเกี่ยวกับการทำกิจกรรมกลุ่มฯ 2) ปัจจัยเกี่ยวกับลักษณะของกลุ่มฯ ได้แก่ การเปลี่ยนขนาดกลุ่มฯ และการร่วมมือกันของสมาชิกในกลุ่มฯ 3) ปัจจัยเกี่ยวกับสถานการณ์กลุ่มฯ ได้แก่ สมาชิกรับรู้วัตถุประสงค์และวิธีดำเนินงานของกลุ่มฯและความพอใจของสมาชิกที่มีต่อผลตอบแทนที่ได้รับ ซึ่งผลการศึกษาคล้ายคลึงกับ สุริยา เผ่าจินดา (2536) ซึ่งศึกษาปัจจัยที่มีผลต่อความสำเร็จของกลุ่มเกษตรกรทำนา ผลการศึกษาพบว่า ระดับการศึกษา อายุการเป็นสมาชิก ความเข้าใจในวัตถุประสงค์ของกลุ่มฯ การมีส่วนร่วมในงานของกลุ่มฯและการสนับสนุนจากเจ้าหน้าที่มีความสัมพันธ์กับความสำเร็จของกลุ่มฯ

ต่อมาการศึกษาได้มีการพัฒนามากขึ้น โดยมีการนำการศึกษาประสิทธิผลขององค์การมาปรับใช้กับการวิเคราะห์เชิงปริมาณ ดังเช่นการศึกษาปัจจัยที่มีผลต่อความสำเร็จในการดำเนินธุรกิจของสหกรณ์การเกษตรในประเทศไทยของ สุภัทรา ตันอารีย์ (2539) ซึ่งใช้วิธีการ

ลิขสิทธิ์มหาวิทยาลัยเชียงใหม่
Copyright© by Chiang Mai University
All rights reserved

วิเคราะห์เชิงปริมาณเพียงด้านเดียว โดยใช้อัตราส่วนทางการเงินและสมการถดถอยพหุคูณ เพื่อวัดความสำเร็จในการดำเนินธุรกิจในรูปของกำไรสุทธิ สำหรับการศึกษาพบว่า สหกรณ์การเกษตรยังมีการใช้ทุนที่ไม่มีประสิทธิภาพ โดยปัจจัยทางบวกที่มีผลกระทบต่อความสำเร็จของสหกรณ์คือ จำนวนสมาชิก ปริมาณธุรกิจสินเชื่อและปริมาณธุรกิจซื้อ

สำหรับการศึกษาประสิทธิผลขององค์การทั้งในเชิงคุณภาพและเชิงปริมาณควบคู่กันยังมีค่อนข้างน้อย ดังเช่นการศึกษาของ ใจมานัส พลอยดี (2540) ศึกษาปัจจัยที่มีผลต่อความสำเร็จและล้มเหลวของธุรกิจชุมชน เปรียบเทียบภาพรวมและภาพย่อย โดยใช้การวิเคราะห์เชิงพรรณนาและวิธีเชิงปริมาณ สำหรับปัจจัยที่นำมาศึกษา ได้แก่ ความเป็นผู้นำ ตัวสมาชิก การมีปฏิสัมพันธ์กับภายนอก ด้านการเงินและความร่วมมือจากชาวบ้าน ผลการศึกษาพบว่า ปัจจัยสำคัญที่ทำให้เกิดความสำเร็จหรือความล้มเหลวคือ ปัจจัยด้านการเงิน เนื่องจากหากสมาชิกในชุมชนนั้นๆ ไม่สามารถระดมทุนได้ก็จะไม่เกิดความเข้มแข็งภายในชุมชน ทำนองเดียวกันไพรัตน์ ฤทธิ์ประเสริฐ (2540) ศึกษาปัจจัยที่มีผลต่อประสิทธิผลขององค์กรประชาชนในการประกอบธุรกิจขนาดย่อมนอกภาคเกษตร โดยวิเคราะห์ทั้งในเชิงคุณภาพและปริมาณ พบว่า ปัจจัยที่มีผลต่อประสิทธิผลด้านกำไร ได้แก่ ความรู้ ความสามารถและประสบการณ์ของบุคคลที่ประกอบการ เงินทุนและการบริหารจัดการ ส่วนปัจจัยทางสังคม ได้แก่ การมีส่วนร่วมของประชาชนและบทบาทผู้นำในองค์การ

นอกจากนี้ การพิจารณาความสำเร็จขององค์การที่ผ่านมา ส่วนมากมักนำการแบ่งผลหุ้นที่สมาชิกได้รับมาพิจารณา ซึ่งอาจเป็นข้อจำกัดขององค์การที่มีขนาดเล็กที่ยังไม่สามารถมีการแบ่งปันผลกันได้ ดังนั้นจึงมีการนำผลการดำเนินงานทางธุรกิจหลายๆด้านมาพิจารณาประกอบด้วย ดังการศึกษาของ Jeffrey (1997) ศึกษาพฤติกรรมการจัดการและการเลือกกลยุทธ์ในสหกรณ์ธุรกิจเกษตร เพื่อทราบว่า ลักษณะของผู้นำมีส่วนส่งเสริมให้กิจการประสบความสำเร็จหรือไม่ โดยวัดความสำเร็จในรูปของผลการดำเนินงานของธุรกิจคือ ผลผลิตเฉลี่ยต่อหน่วยแรงงาน พบว่า ผู้จัดการของสหกรณ์ที่เป็นทั้งลูกจ้างและมีส่วนเป็นเจ้าของจะมีกลยุทธ์ในการจัดการและมีผลการดำเนินงานที่แตกต่างจากผู้จัดการของธุรกิจอื่นที่ผู้จัดการเป็นลูกจ้างเพียงอย่างเดียว Kimberly (1999) ศึกษากลยุทธ์การจัดการความเสี่ยงแบบใหม่สำหรับสหกรณ์การเกษตร โดยมองว่าการลดความเสี่ยงเป็นวิธีการจัดการอย่างหนึ่งที่ทำให้สมาชิกมีความพอใจและสหกรณ์มีกำไรมาก สำหรับเครื่องมือที่ใช้ในการลดความเสี่ยงมี 2 วิธีคือ ตลาดทุนและมีการประกันให้สมาชิกสหกรณ์ Hind (1997) ศึกษาการเปลี่ยนแปลงเป้าหมายของสหกรณ์ ด้วยวิธี semantic analysis และพบว่าอายุของธุรกิจไม่ใช่เพียงปัจจัยเดียวที่มีผลต่อทิศทางของธุรกิจ ยังมีปัจจัยอื่น ได้แก่ ความสามารถและวัตถุประสงค์เฉพาะตัวของบุคคลสำคัญในสหกรณ์ ซึ่งแสดงว่าการเปลี่ยนแปลง

ลิขสิทธิ์มหาวิทยาลัยเชียงใหม่
Copyright© by Chiang Mai University
All rights reserved

ธุรกิจมักเกิดจากการเปลี่ยนแปลงภายในมากกว่าจากปัจจัยภายนอกเช่น การแข่งขันและแนวโน้มของเศรษฐกิจ

2.2 แนวคิดเกี่ยวกับการประเมินผลการดำเนินงานด้านการเงิน

ในการประเมินผลการดำเนินงานด้านการเงินในเชิงปริมาณส่วนมากจะนิยมใช้ตัวแปรทางด้านอัตราส่วนทางการเงิน เช่น การศึกษาของอภิชิต รัตนโกเมศ (2535) เพื่อประเมินผลการดำเนินงานของสหกรณ์ออมทรัพย์ครูอุดรธานี จำกัด ได้นำอัตราส่วนทางการเงินต่างๆมาทดสอบกับตัวแปรตาม คือด้านคุณสมบัติของสมาชิก คณะกรรมการ ผู้จัดการและเจ้าหน้าที่ผู้ปฏิบัติงาน เช่น ความร่วมมือระหว่างสมาชิก ระดับการศึกษา ประสิทธิภาพการทำงานของผู้จัดการและพนักงาน นอกจากนี้อรพินท์ สุขสวัสดิ์ (2536) ซึ่งศึกษาประสิทธิภาพด้านการเงินและประสิทธิผลการดำเนินงานของสหกรณ์การเกษตรหนองจอก จำกัด ยังได้นำอัตราส่วนทางการเงินมาเป็นเครื่องมือในการศึกษา โดยนำอัตราส่วนทางการเงินของสหกรณ์การเกษตรหนองจอก จำกัด ไปเปรียบเทียบกับอัตราส่วนของสหกรณ์การเกษตรขนาดใหญ่ซึ่งตั้งอยู่ในเขตกรุงเทพและปริมณฑลดำเนินธุรกิจประสบความสำเร็จจัดขีดความสามารถในระดับสองและเปรียบเทียบกับอัตราส่วนทางการเงินส่วนของสหกรณ์การเกษตรขนาดใหญ่ที่ขีดความสามารถในระดับหนึ่งทั่วประเทศไทย ซึ่งผลการศึกษาพบว่าการดำเนินงานของสหกรณ์มีประสิทธิภาพในระดับที่น่าพอใจ สำหรับประสิทธิผลการดำเนินงานและความคิดเห็นของสมาชิก ปรากฏว่า ผลโดยรวมสมาชิกมีความพอใจมากในการให้บริการธุรกิจทุกด้านของสหกรณ์ ส่วนประภาศรี กล่อมมานพ (2543) ได้ศึกษาปัจจัยที่มีผลกระทบต่อการดำเนินงานด้านการเงินของธนาคารเพื่อการเกษตรและสหกรณ์การเกษตร โดยใช้วิธีวิเคราะห์อัตราส่วนทางการเงินและแบบจำลองทางเศรษฐมิติในการวิเคราะห์ถึงปัจจัยที่มีผลกระทบต่อการดำเนินงานด้านการเงินด้วยวิธีกำลังสองน้อยที่สุด โดยอัตราส่วนที่นำมาวิเคราะห์ ได้แก่ อัตราส่วนผลตอบแทนต่อสินทรัพย์และอัตราส่วนผลตอบแทนต่อทุน สำหรับผลการวิเคราะห์พบว่า ตัวแปรอิสระที่มีผลกระทบต่อกำไรสุทธิ คือ ปริมาณการให้สินเชื่อระหว่างปี ปริมาณหนี้ค้างชำระและอัตราดอกเบี้ยเงินกู้

2.3 แนวคิดเกี่ยวกับเทคนิคการวิเคราะห์อิทธิพล (path analysis)

เทคนิคการวิเคราะห์อิทธิพลเป็นวิธีการวิเคราะห์ทางสถิติอย่างหนึ่ง ที่อาศัยการประยุกต์วิธีวิเคราะห์การถดถอยเพื่อชิบายความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปร ซึ่งเทคนิคการวิเคราะห์อิทธิพลส่วนมากจะนำไปใช้ประโยชน์ในสาขาวิชาสังคมศาสตร์และสถิติประยุกต์

ลิขสิทธิ์มหาวิทยาลัยเชียงใหม่
Copyright© by Chiang Mai University
All rights reserved

พิมประภา วรรณเนตร (2540) ใช้เทคนิคการวิเคราะห์อิทธิพลในสาขาสถิติประยุกต์ ศึกษาวิธีการพยากรณ์การจัดเก็บภาษีเงินได้ของประเทศไทย โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยต่างๆกับภาษีเงินได้ เพื่อหาสมการที่เหมาะสมในการพยากรณ์ภาษีเงินได้ ข้อมูลที่นำมาวิเคราะห์คือ ปี พ.ศ.2518-2538 ผลการวิเคราะห์อิทธิพล พบว่า ผลกระทบทางตรงได้แก่ มูลค่าการส่งออก ส่วนผลกระทบทางอ้อมได้แก่ จำนวนประชากรวัยแรงงาน มูลค่าการนำเข้าและเวลา ตามลำดับ ส่วนเกริกเกียรติ ศรีเสริมโชค (2533) ใช้เทคนิคการวิเคราะห์อิทธิพลศึกษาปัจจัยที่มีผลต่อความตั้งใจที่จะลาออกจากองค์การ:กรณีศึกษาสหกรณ์การเกษตรในประเทศไทย โดยมีวัตถุประสงค์คือ 1) เพื่อทดสอบตัวแบบเชิงสาเหตุและผลความตั้งใจที่จะออกจากองค์การ 2) เปรียบเทียบอิทธิพลของตัวแปรแต่ละตัวว่า ตัวแปรแต่ละตัวจะมีอิทธิพลในการอธิบายถึงปัจจัยที่มีผลต่อความตั้งใจที่จะออกจากองค์การได้มากน้อยเพียงใด และ 3) เพื่อทำนายความตั้งใจที่จะลาออกของพนักงาน สหกรณ์การเกษตร โดยตัวแบบเชิงสาเหตุและผลซึ่งนำมาใช้อธิบายความตั้งใจที่จะออกจากองค์การได้สร้างขึ้นมาจากแนวคิดเชิงทฤษฎีเป็นพื้นฐานและขณะเดียวกันก็อาศัยผลการวิจัยที่เกี่ยวข้องกับความตั้งใจที่จะออกจากองค์การมาสนับสนุนตัวแบบนี้

ต่อมามีการประยุกต์เทคนิคการวิเคราะห์อิทธิพลไปยังสาขาวิชาต่างๆมากขึ้น ดังการศึกษาของ Jeffrey (1997) ใช้เทคนิคการวิเคราะห์อิทธิพลวิเคราะห์พฤติกรรมและการเลือกกลยุทธ์ของผู้จัดการสหกรณ์ในธุรกิจเกษตร เพื่อทดสอบบทบาทของเจ้าของและผู้จัดการต่อการเลือกกลยุทธ์และผลการดำเนินงานของธุรกิจเกษตร โดยทำการเปรียบเทียบธุรกิจเกษตร 3 แบบคือ สหกรณ์ ธุรกิจที่มีเจ้าของควบคุมเองและธุรกิจที่มีผู้จัดการควบคุม ซึ่งจะมีแรงจูงใจในการจัดการที่แตกต่างกัน กำไรที่สูงที่สุดไม่ใช่วัตถุประสงค์เดียวของกิจการ ถ้าผู้จัดการและเจ้าของเป็นคนคนเดียวกัน กิจการจะคำนึงถึงผลกำไรที่สูงที่สุด แต่ถ้าผู้จัดการถูกจ้างมาจะพยายามลดความเสี่ยงโดยไม่พิจารณาถึงผลกำไรที่สูงที่สุด นอกจากนี้ พนินท์ นนทโคตร (2544) ยังได้ประยุกต์เทคนิคการวิเคราะห์อิทธิพลนำมาใช้ในสาขาวิชาเศรษฐศาสตร์ เพื่อศึกษาปัจจัยที่มีผลต่อความสำเร็จทางธุรกิจของกลุ่มแม่บ้านเกษตรกรภาคเหนือในอุตสาหกรรมอาหารแปรรูปพื้นบ้าน พบว่า ตัวแปรที่มีผลต่อความสำเร็จซึ่งวัดจากยอดรวมกำไรสุทธิและตัวแปรผลิตภาพแรงงานของกลุ่มฯ (กำไรสุทธิต่อค่าแรงงานรวม) โดยใช้เป็นตัวแทนของความสำเร็จนั้น ได้แก่ ความเข้มแข็งด้านการตลาดและความพึงพอใจในการทำงานโดยรวมของสมาชิก โดยที่ความเข้มแข็งด้านการตลาดมีตัวแปรที่อธิบายได้ดีที่สุดคือ จำนวนผลิตภัณฑ์ที่กลุ่มฯผลิต รองลงมาคือ มีการโฆษณาและประชาสัมพันธ์

การทบทวนเอกสารงานผลงานวิจัยที่ผ่านมา พบว่า การศึกษาความสำเร็จขององค์การส่วนใหญ่จะเป็นการศึกษาเฉพาะกรณี โดยการศึกษาความสำเร็จขององค์การหรือของ

ลิขสิทธิ์มหาวิทยาลัยเชียงใหม่
Copyright© by Chiang Mai University
All rights reserved

สหกรณ์ในภาพรวมนั้นมีเพียงส่วนน้อย ซึ่งมักจะใช้วิธีการวิเคราะห์ที่คล้ายคลึงกันคือ ใช้สมการถดถอยในการวิเคราะห์ สำหรับในการศึกษาปัจจัยที่มีผลต่อความสำเร็จของสหกรณ์ในครั้งนี้ สนใจที่จะศึกษาความสำเร็จของสหกรณ์ในภาพรวม โดยใช้ทั้งการวิเคราะห์อัตราส่วนทางด้านการเงินและเทคนิคการวิเคราะห์อิทธิพล ซึ่งผลการศึกษาคาดว่าจะให้ประโยชน์มากกว่าสมการถดถอยพหุคูณคือ จะแสดงให้เห็นถึงความสัมพันธ์เชิงสาเหตุและผลระหว่างตัวแปรทั้งที่เป็นความสัมพันธ์ทางตรงและทางอ้อม

ลิขสิทธิ์มหาวิทยาลัยเชียงใหม่
Copyright© by Chiang Mai University
All rights reserved